LJUBLJANSKI DNEVNIK

Cena: 5 dinarjev

Ljubljana, ponedeljek 20. avgusta 1951

Štev. 43 — Leto I.

Priprave za letošnje zasedanje OZN v Parizu

Pariz, 20. avg. (Reuter). V francoskem ministrstvu je bil danes podpisan sporazum med francosko vlado in Organizacijo združenih narodov, s katerim je vse zemljišče, na katerem je palača Chaillot, kjer bo letošnje zasedanje Generalne skupščine, razglašeno za zemljišče Združenih narodov. V imenu OZN je sporazum podpisal generalni tajnik Trygve Lie.

Danes so tudi sporočili, da bodo vsi deli na adaptaciji te palače za potrebe letošnjega zasedanja gotova do 1. novembra.

Politični predstavnik Zahodne Nemčije pri maršalu Titu

Bled, 19. avgusta (Tanjug): Predsednik zvezne vlade maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je včeraj sprejel na Bledu političnega predstavnika Federalne republike Nemčije v FLRJ pooblaščenega ministra g. dr. Roberta Ulricha.

NEZNOSNI ŽIVLJENJSKI POGOJI V ALBANIJI

SILIJO VEDNO VEČ LJUDI K BEGU

Pripovedovanje dveh pobeglih družin iz Skadra — Lakota in trgovanje z zlatom — Ravnanje so vjetskih inštruktorjev

Cetinje, 20. avgusta (Tanjug). Da bi se umaknili nasilju, sta pred nekaj dnevi zopet pribežali iz Skadra v naše državo dve družini z otroki. Skupino begunccv tvorijo: učitelj Noj Vat Djeljaj z ženo Lezino, učiteljico in dvoletno hčerko Ireno, dalje trgovski nameščenec Tonin Boni Ljuša z ženo Alfredo in Ernest Luič Kraja, nameščenec iz Skadra. Lezina Djeljaj je pripeljala s seboj tudi 15-letnega brata Gos Pietra.

V razgovoru z dopisnikom Tanjuga so albanski begunci dali številne podatke o nasilju in velikem pomanjkanju v današnji Albaniji. Izjavili so, da so se že več kot 5 do 6 mesecev pripravljali na beg, vendar jim je bilo težko vzeti s boj tudi družine. Mnogi bi pobegnili, tudi begunci, toda ne morejo zaradi družin, ki bi jih takoj po njihovem begu deportirali v koncentracijska taborišča.

Zadostuje, da nekdo v Albaniji samo omeni Jugoslavijo in že potane sumijo, da ga zasačijo, da posluša katero koli radijsko postajo, izvzemši informbirojskih, ga proglase za vojnega hujskača in ga takoj obsodijo.

Ti begunci so pripovedovali tudi o prehrambenih težavah v Albaniji. Lanska strahovita lakota je tudi letos postala zaradi suše še bolj neznosna. V vasi Ljubani pri Skadru je napravil Sinaj Pošan 7. t. m. samomor, ker ni mogel več zledati, kako njegova družina strada. Zadnja cena kruha je bila 150 lekov, sedaj pa ga tudi ni več na prodaj.

V Skadru in drugih mestih pa so uradajalne z razpoložljivimi živili v vseh količinah, vendar se lahko dobe samo za zlato, za dragoceni nakit in tujo valuto. Ljudstvo o tem ne sme govoriti, ker sodi ta način trgovanja v področje »izdajne ekonomske politike«. Prepovedano je govoriti tudi o problemih zunanje trgovine. Pobegli Tonin Ljuša je bil izključen iz partije leta 1948 zato, ker je stavil na partijskem sestanku vprašanje, zakaj ne bi mogla Albanija neposredno trgovati z inozemstvom, ne pa s posredovanjem ZSSR, Bolgarije in drugih informbirojskih držav. Zato je sledilo navodilo, da se morajo vsi člani partije, ki stavijo podobno vprašanje, takoj izključiti iz organizacije. V Albaniji n. pr. izdajo zdravila francoske farmacevtske industrije, ki so bila kupljena na Madžarskem.

Ti begunci so dokazali s številnimi primeri, da je celotni državni aparat Albanije v rokah sovjetskih strokovnjakov. Velepodjetje za izkoriščanje nafte v kučovi je najpreej zvedelo 20 ruskih inženirjev, sedaj pa je že podjetje dobilo ime »Stalin«.

Njihov vpliv je tolikšen, da je Ahmet Čako, vodilelj kulturne prosvetne dejavnosti v Skadru, dejal na konferenci ob zaključku šolskega leta: »Zako smo imeli kakšno nasilju in aretacijah v Albaniji. Sedanje stanje v Albaniji so primerjali s stanjem med fašistično okupacijo ter navedli primer, ko je bilo nekaj članov družine v obmejnem pasu Teti ubitih s strani albanske obmejne straže zato, ker se s prižgano lučjo hodili okrog svoje živine. Ubiti so prekršili odredbo o strogi zatemnitvi, kakršna je bila med okupacijo.

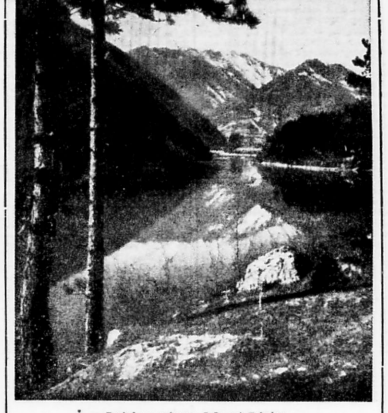

Pogled na zajezeno Soče pri Tolminu

Čete Združenega poveljstva začele z močnimi napadi na korejski front

Pogajanja niso napredovala — Grožnje Kim Irj Sena — Nov incident na nevtralnem področju Kesonga

Tokio, 20. avgusta (Tanjug). Včerajšnji bilten urada za informacije pri generalnem štabu generala Ridgwaya pije, da morajo sedaj Kitajci in Severnokorejci pokazati, ali tudi prav tako iskreno žele premirje kot Združeni narodi.

Predsednik severnokorejske vlade Kim Ir Sen je izjavil v Penjangu, da bodo čete Združenega poveljstva uničene ne le na zemlji, marveč bodo tudi izpostavljene udarcem iz zraka, ce bodo prekinjena pogajanja v Kesongu. Ker ima Severna Koreja zelo malo letal, lahko predpostavljamo, da misli Kim Ir Sen na kitajska letala v Mandžuriji.

United Press poroča, da je bila včeraj seja mešanega pododbora za dodeljitev demarkacijske črte na korejskem ožinu. Po sestanku niso izdali mešanega poročila. Misijo, da so pri razgovorih se vedno tezave, ker delegati obeh strani nočejo odstopiti od svojih prvotnih stališč glede črte, na kateri naj prenehajo boji.

V davišnjem poročilu ameriške osme armade, ki ga prenaša agencija France Presse, je rečeno, da so izvedle sile Združenih narodov v nedeljo manjšemočne napade ob podpori topnistva, pomorskih sil in letalstva. Cete ZN so nekoliko napredovale severozahodno od Jindčna, severovzhodno od Jangija in zahodno od Kansonga. Bojne ladje so podprale te akcije z bombardiranjem korejske obale.

Šesto ameriške VIII. armade poroča, da se na 40 km širokem bojišču med Jangijem in Kansongom danes nadaljujejo srditi boji med enotami Združenega poveljstva in kitajskimi ter severnokorejskimi cetami. Po hudih bojih je silam generala Ridgwaya uspelo zasesti nekaj vrhov na področju severno in severovzhodno od Jangija. Vzhodno od tega področja se kitajsko-severnokorejske sile mrcno upirajo, toda poročajo, da VIII. armada se vedno počasi napreduje.

Danes je prav tako prišlo do velike letalske bitke 20 km jižno od Sinuidžija, pri čemer sta bili dve letali Mig sestreljeni, 5 pa je bilo poškodovanih. Med borbami, ki so se razvijale tudi v višini 10 km, je sodelovalo 46 severnokorejskih letal in 29 letal Združenega poveljstva s pogonom na stisnjeni zrak. Po bitki so se severnokorejska letala umaknila v Mandžurijo.

United Press poroča, da so Kitajci in Severnokorejci obdržali oborožene sile Združenih narodov, da so kršile nevtralnost cone okoli Kesonga. Trdijo, da so vojaki Združenega poveljstva streljali na kitajske vojake v bližini neke vasi na poti iz Mursana v Kesong, pri čemer je bil ubit en vojak, drugi vojak pa je bil ranjen. Mešana komisija, proti katere ustanovitvi je bila že pred kratkim kitajska delegacija, je napravila preiskavo na kraju samem. Brigadni general Nichols je kot predstavnik za tisk delegacije Združenega poveljstva prepovedal novinarjem, da bi spremljali to komisijo in njeno delo. Po preiskavi je general izjavil, da se sta izgredi v resnici pripetili v notranjosti nevtralne cone.

Številne aretacije v Indiji in Indoneziji

New Delhi, 20. avgusta (Tanjug): Indijski notranji minister je izjavil v parlamentu, da je bilo od 1. avgusta do danes aretiranih v Indiji 1.000 oseb, obtoženih, da so se ukvarjale s subverzivno dejavnostjo. Med aretiranimi je tudi 1421 članov komunistične partije Indije, dva člana socialistične stranke, član desničarske stranke in 470 oseb, ki ne pripadajo nobeni političní stranki.

Agencija France Presse poroča, da so indonezijska oblastva izvršila nove aretacije v prestolici vzhodnega dela Jave Surabaji. Med 26 aretiranimi osebami je tudi glavni urednik kitajsko-indonezijskega časopisa Javac ter vei novinarjev, članov komunistične partije.

Francoske okrepitve vojske v Indokini

Saigon, 20. avg. Reuter poroča, da je v soboto prispelo v Indokino 4000 vojakov, predvsem severnoafriške čete, ki naj bi okrepile čete francoske unije v Indokini. Te čete so opremljene s topništvom in drugo opremo. Po ocenitvi vojaških krogov bo sredi septembra t. l. sodelovalo približno 170.000 francoskih vojakov v bojih v Indokini.

Lesce, 19. avg. Z današnjim tekmovanjem v skokih v vodo se je nadvse uspešno zaključilo prvo svetovno plavalno prvenstvo. Tekmovanju je prisostvoval tudi maršal Tito, podpredsednik vlade Edvard Kardelj, član politbiroja CK KPJ Franc Leskošek, predsednik vlade LRS Miha Marinko in ostali odlični.

Današnje tekme je obiskalo okoli 40.000 gledalcev. To je za Bled doslej rekordno število. Ob vsej obali se je trlo ljudi in vse jase so bile z njimi naravnost posejane.

Tekmovanje v skokih s padali v vodo je trajalo od 10. do 14. ure. Tekmovalci so morali odskočiti z visine 35 m, ter se pri skoku v vodo osvoboditi padala.

Prvi je skočil Anglež Thomson. Padalo si je odprl, ko je bil 25 m nad vodo. Zato je v jezero treščil z veliko silo in z veliko požrtvovalnostjo nadaljeval s plavanjem. Potreboval je 3 minute 17 sekund. Italijana Rinaldija bi veter odnesel daleč od cilja, če si ne bi pomagal z zapiranjem padala. Anglež Willans je skočil blizu cilja, toda kar se je zapletel v vrvice, ni mogel plavati in je bil zato diskvalificiran. Francoz Lard se je pravočasno osvobodil padala, padel je blizu cilja in dosegel najboljši rezultat dneva 52 sekund. Lard je skočil z nasim padalom.

Drugi najboljši rezultat je dosegel Lutovac, in sicer 59,5 sekunde. Padel je zelo blizu cilja, toda kar je padalo zagrnilo, je izgubil vse sekunde. Ko so ga s čolnom pripeljali k bregu, so ga številni gledalci navdušeno pozdravili. Očitno, ni prikrivalo navdušenja pri nobenem skoku: pravzaprav tekmovalci so bili deležni njihovega priznanja, zlasti pa Francozinja Monique Laroche. Jugoslovan Lutovac je zelo blizu cilja, toda bal sem se, da ne bi padel v krog. Končno sem videl svojo senco v vodi in se pravočasno znebil padala. Najbližje cilja, in sicer 20 m, je skočil Italijan Milani, ki je izvršil manevriral s padalom. Toda ker je drsel (z zmanjšano površino padala več kot 50 m), mu je sodnika komisija dodala še kazensko sekundo. Vendar je Milani potrdil, da imajo Italijani najboljšo tehniko pri ravnanju s padalom. Njemu sledi gede na rezultat Jugoslovan Vampovac. Padalo si je odprl že visoko v zraku in ga izpustil iz rok potem, ko je bil pet metrov nad vodo. Veliko razdalo do cilja je treplaval v izvrstnem crnalu. Prav dober rezultat bi bil dosegel Svicar Walti, ki pa se v vodi ni dobro orientiral in je zato zamudil precej časa s plavanjem. Junak dneva je bila Francozinja Laroche, kajti ne smemo pozabiti, da je bila ta 42 kg težka deklica enakovredna najboljšim padlcem.

V celokupnem plasmaju je zmagal Francoz Pierre Lard z 233,7 točke (52 sekund) pred Jugoslovanom Vojnom Vukčevićem, ki je bil tretji v najboljšegaem tekmovanju — v skoku s poznim odpiranjem padala. Vukčević je torej drugi z 222,3 točke (tri minute 24,5). Juriš bo zmagovalec Lard na svečani zaglasitvi rezultatov prejel srebrn pokal, dar Maršala Tita. Vukčević pa bo prejel kristalni pokal. **Nadaljnji končni plasman je naslednji:** Hans Walti (Svica) 204 t. (3.37) v odlepanju se je bil, ko so jih dosegli tekmovalci v skoku v vodo. Perente Willans (Anglija) 175,10 t. (—), Janko Lutovac (Jug.) 172,5 (59,5 sek. Enrico Milani (Italija) 152,1 (1:22), Carlo Fabrizio (I) 127,9 (—), Vampovac (J.) 127,10 (2:02), Monique Laroche (Fr) 127,10 (4:40). Salvatore Canarozzo (I) 115,40 (3:02), Gianfranco Borbigion (I) 110,3 (—), Charles Thompson (Anglija) 102,60 (3,17), Jacque Tchalon (Fr), 85,70 (3:24), Lauro Rinaldi (I) 78 (3:49), Aleksander Stanić (Jug), 59,8 (4:19,5), Drago Jeflič (Jug.) 46,7 (5:28), Michel Cornelin (Nizozemska) 33,8 (5:22). Izven konkurence je nastopila Danica Rabuza, ki je dosegla 73,30 točke, s čimer bi se plasirala na tretjem mestu.

Vratni red tekmovanja v skokih s poznim odpiranjem padala, ki je bilo v soboto popoldne je naslednji: Willans (A), Walti (S), Vukčević (J), Cafarerio (I), Milani (I), Lard (F), Lutovac (J) itd.

Popoldne so se trume ljudi le s težavo prebijale med številnimi avtomobili in kamioni na lesališe v Lesce, kjer je bil letalski miting. Tu so nastopili modelarji in jadralna letala, ki so s sijajnimi loopingi navdušili gledalce.

Miting se je zaključil z množičnimi skoki padalcev.

Tako se je končalo to pomembno tekmovanje. Zvečer so bili padalci sprejeti pri komandantu jugoslovanskega letalstva generalu Ulepicu. Juriš, to je v ponedeljek, pa bodo napravili izlet v Postojnsko jamo.

Maršal Tito prisostvoval zaključnim tekmam za padalsko prvenstvo

Prvak je Francoz Pierre Lard, drugi je Jugoslovan V. Vukčević

O čem bodo razpravljali zunanji ministri zahodnih velesil na sestanku v Washingtonu

Na dnevnem redu tudi revizija italijanske mirovne pogodbe in vprašanje Trsta

Pariz, 20. avgusta (Tanjug): Sprečo sestanka zunanjih ministrov treh zapadnih velesil, ki bo 10. septembra v Washingtonu, je agencija »Monde« obravjavil članek s podatki o dnevnem redu tega sestanka. **Kakor piše »Monde«, bodo trije zapadni ministri razpravljali na tem sestanku o odnosih med zapadnimi in zahodnim, o vprašanjih Daljnega vzhoda vštevši tudi vprašanje Koreje in kitajskega predstavnistva v OZN, o morebitni reviziji mirovne pogodbe z Italijo in o vprašanjih Trsta.** Časopis navaja, da bodo na sestanku obravnavali tudi vprašanje odnosov med ZDA in Španijo, mirovne pogodbe z Avstrijo, problème v zvezi z Nemčijo, ter vprašanje odnosov med zapadnimi državami in državami sovjetskega bloka. Glede konference sveta Atlantskega pakta, ki bo 17. septembra v Ottawi, bile »Monde«, da bi lahko ta sestanek imenovali »konferenco o Grčiji in Turčiji«. Toda časopis pripomnja, da bodo v Ottawi razpravljali tudi o ekonomskih vprašanjih v zvezi z oboroževanjem Zahodne Evrope.

Orkan nad Jamaiko

Kingston, 20. avgusta. Reuter poroča, da je v glavnem mestu Jamaike Kingstonu divjal v soboto tropski orkan, zaradi česar je izgubilo življenje 40 ljudi, vel tisoč ljudi pa je ostalo brez strehe.

Močna nasprotja med Indijo in ZDA

zaradi mirovne pogodbe z Japonsko

Splošno razpoloženje v Indiji proti udeležbi na konferenci v San Francisku

New Delhi, 20. avgusta (Tanjug). Današnji indijski tisk posveča svoje uvodnike japonski mirovni pogodbi, ki naj bi bila podpisana na bližnji konferenci v San Franciscu. Vsi delniški listi soglasno grajajo ameriško izjavo, da bodo v San Franciscu samo podpisali pogodbo, ne pa razpravljali o njej. Toda list »Times of India« piše, da ni mogoče »nobenega azijskega vprašanja trajno rešiti brez prišstanka in sodelovanja azijskih držav.

Kakor se je tukaj zvedelo, je ni sprejela indijska vlada sklepa o udeležbi na tej konferenci, zlasti glede na to, da Indija ni dobila zadovoljivega odgovora na svoje pripombe v zvezi z ameriškim predlogom mirovne pogodbe. Indija nasprotuje odlaganju rešitve vprašanja Formoze, postavitvi treh japonskih otokov pod protektorat Združenih narodov z ameriško upravo in določbam mirovne pogodbe, ki omogočajo ameriškim četam, da bodo tudi po sklenitvi pogodbe ostale na Japonskem.

NAJNOVEJŠE ŠPORTNE VESTI

Prilečo se je državno prvenstvo v streljanju za zlate

Včeraj se je na ljubljanskem strelišču prilečo državno prvenstvo v streljanju za ženske. V tekmovanjih z vojaško puško na 300 metrov so bile včeraj najboljše tele tekmovalke:

Markovič Zlata (Hrvatska) 153 krogov (200 možnih), Milovanović Milica (Srbija) 150 krogov, Škapin Stanka (Slovenija) 147 krogov, Škraftin in Stela, (Srbija) 143 krogov, Bosilj Ljuba (Hrvatska) 142 krogov. Zankoliš Stefica (Slovenija) 140 krogov itd. Med prvimi desetimi so še Kastelic Joža s 137 in Rafaj Marinka s 134 krogi. Tekmovanja z vojaško puško bodo nadaljevali v torek.

Z malokalibrsko puško so bili doseženi naslednji rezultati:

Najboljša je bila Puks Mira (UDB) s 494 krogi od 600 možnih, sledi ji Milovanović Milica (Srbija) 484, Saje Iva 483, Tolnoš Nada (UDB) 478, Zidarič Jožica (Slov.) 477, Lapajne Vera 474 itd. Zlati znak mojstra strelica je osvojila Puks Mira, od slovenskih tekmovalk pa so si tri prborile srebrn, štiri pa bronast znak. (Rafaj Marinka s 442, Kastelj Joža s 445, Zankoliš Virginija s 448 krogi). Danes so nadaljuje tekmovanje za znak mojstra strelica. Jutri bodo tekmovanja zaključena.

VREMENSKA NAPOVED ZA TOREK 21. VIII. 1951

Menjavoča oblačnost s kraljevnimi padavinami. Temperatura do 22 stopinj C.

Ameriški očitki Sovjetski vezi

zaradi grobega izkoriščanja Avstrije

Sviridov noče upoštevati avstrijskih pritožb zaradi ugrabitev ljudi v sovjetski coni

Dunaj, 20. avgusta (Tanjug). Na seji zveznega kontrolnega sveta za Avstrijo je sovjetski predstavnik Sviridov zavrnil pritožbo avstrijskega kancleja Fiegla v zvezi z ugrabitvijo nekaterih oseb, ki so jih ugrabili sovjetski organi v svoji zaščitni coni.

Na isti seji je sovjetski predstavnik zavrnil zahteva ameriškega visokega komisarja Donnelyja, naj bi sovjetska podjetja v Avstriji plačala avstrijski državi dolgovani davek v znesku vec kot pol milijarde šilingov. Donnely je dejal, da bi ta davek pripomogel k odpravi proračunskega primanjkljaja.

Dunajsko časopisje je objavilo izjavo visokega ameriškega komisarja v Avstriji Donnelyja, ki je dejal, da ameriške cete ne bodo zapustile avstrijskega ozemlja zaradi strateškega pomena vse dotlej, dokler bodo na tem ozemlju sovjetske cete.

Donnely je očital ZSSR, da zavira sklenitev pogodbe z Avstrijo in da si je prisvojila mnogoštevilne tovarne ter celotno izkoriščanje nafte v sovjetski coni Avstrije, zaradi česar je morala Avstrija dobiti tujo pomoč.

Nova neonacistična stranka v Zahodni Nemčiji

Hamburg, 20. avgusta (Tanjug): Agencija France Presse poroča, da je bila ustanovljena v Hamburgu nova politična organizacija skrajne desnice z odkrito nacističnimi težnjami. Imenuje se »Freikorps Deutschlands«. Ta nova neonacistična organizacija ima svoje podružnice po vsem nemskem ozemlju.

Dva voditelja organizacije Karl Neuman, bivši član nacistične stranke ter Herman Lamb, bivši poveljnik divizije Totenkopf sta se izjavila na tiskovni konferenci za nacistični program ter si zastavila kot glavni smoter uničtrebljenje boljševizma v Nemčiji. Glavno geslo te nove organizacije, ki ima sedaj 1500 članov je, skrajnja Nemčija mora biti vojaška Nemčija.

Akademik Tarle v nemilosti

Moskva, 20. avgusta (Tanjug). Sovjetska uradna kritika je obsodila znanega sovjetskega zgodovinarja akademika Evgenija Tarleja, da je bil pod vplivom buržoazne historiografije, ko je pisal knjigo »Napoleonov pohod proti Rusiji«.

Agencija France Presse poroča, da je objavil časopis »Bolševik« članek na 15 stranen, v katerem graja Tarleja, ker ni dovolj poudaril uspešne vloge maršala Kutuzova in ker je prikazal ruske izgube v bitki za Moskvo l. 1812 za prevelike.

Angleško trgovanje z vzhodnimi državami

povzroča nezadovoljstvo v Ameriki

»Evening Star« o govoru angleškega trgovinskega ministra

Washington, 20. avg. (Tanjug). Največji washingtonski popoldanski časopis »Evening Star« komentira nedavni govor britanskega trgovinskega ministra Hartleya Shawcrossa, ki je zagovarjal omejeni trgovinski promet z državami sovjetskega bloka in spričo tega ostro graja trgovinsko politiko Velike Britanije. Časopis zlasti napada britanske produje kavčuka. Sovjetski zvezi ter pri tem poudarja, da lahko potemtakem z isto pravico sleherna druga zapadna država dobavlja sovjetskemu bloku strateško gradivo in celo bi se takina praksa nadaljevala, ne bi imela vec ameriška prepoved izvoza v države pod gospostvom Moskve nobenega smisla.

»Evening Stars priznava točnost britanskih argumentov s čisto gospodarskega stališča, vendar pa poudarja, kakor poroča United Press, da je kavčuk surovina, ki ima največji strateški pomen. In brez katere bi se sovjetski vojni stroj ustavil. Spričo zatrjevanja Shawcrossa, da bo Velika Britanija se nadalje preprečevala izvoz kavčuka v LR Kitajsko, odgovarja časopis, da bo ta ukrep nekoristen v vse dotlej, dokler bo kitajska vojska oskrbovana čez Sovjetsko zvezo. Po nedavnem sporočilu britanskega trgovinskega ministrstva vsebuje nova pogodba o sovjetskih dobavah leska Veliki Britanijo dolžnost, po kateri ima ZSSR pravico razveljaviti pogodbo, če ne bi imela možnosti, da bi kot protirednost za dobavljeno blago dobavila kavčuk. Spričo tega opozarjajo britanski krogi na določbo, po kateri je sovjetski nakup kavčuka omejen na normalne mirnodobne potrebe Sovjetske zveze.

Po poslednjih podatkih o sovjetski potrošnji kavčuka je ZSSR v letošnjem juniju uvozila 10.500 ton, medtem ko je znašal uvoz LR Kitajske 50.000 ton kavčuka. Isti mesec je znašala svetovna potrošnja 125.500 ton.

Nekaj za tiste, ki bi si radi ob pomoči države zgradili lastne hišice

Delavci in uslužbenci, ki bi si radi zgradili lastne hišice, so toplo pozdravili uredbo, ki jim v ta namen zagotavlja pomoč države glede nabave kredita in gradbenega materiala ter dodelitve stavbnega sveta. O podrobnostih pogojih so časopisi že precej pisali. Obvestili so braice, da bo letos dražva omogočila delavcem in uslužbencem nakup gradbenega materiala z 80 odstotnim popustom, tako da bodo plačali zanj le eno petino tržne cene. Dalje — da mora delavec ali uslužbenec, ki si želi zgraditi lastno hišo, predložiti v ta namen prošnjo upravnemu odboru podjetja, oziroma uradu ali ustanovi, kjer je zaposlen. Prošnji opremljeno z mnenjem sindikalne podružnice, mora podjetje ali ustanova dostaviti mestnemu izvršilnemu ljudskemu odboru, ki preveri podatke in odloči, katerim interesentom se lahko izda gradbeno dovoljenje. Ce delavec ali uslužbenec nima lastnega stavbnega sveta, mu ga da to dodeli mestni ali okrajni ljudski odbor iz sklada ljudskega premoženja v brezplačno uživanje za nedoločen čas. Tisti, ki nimajo dovolj denarnih sredstev za gradnjo, lahko dobijo od finančnega ministrstva banke dolgoročni kredit z minimalnimi obrestmi 1 do 2% z rokom 15 do 30 let. Kdor ima denarnih sredstev le v višini 15% predračunske vrednosti hiše, bo plačal za posojilo le 1% obresti. Prav tako so bili bralci obveščeni o pogojih za nakup stanovanjskih hiš od splošnega ljudskega premoženja.

Tako so delavci in nameščenci izvedeli v glavnem že vse o pogojih, po katerih lahko pridejo do lastnih domov. Sam ene stvari niso še zvedeli: kakšni so pri nas materialni in tehnični pogoji

Drugi del atletskega prvenstva Slovenije

B. Miler, Čerpez in Vizjakova dosegli nove slovenske rekorde

Ljubljana, 19. avg. Drugi dan prvenstva Slovenije v atletiki je prinesel izboljšanje treh slovenskih atletskih rekordov. Miler Bogdan (Odred) je s 13.78 za 7 cm izboljšal dosedanji slovenski rekord Zerjala v metu krogle. Čerpez (Železničar Mrb.) pa za 4 cm svoj dosedanji rekord ob palici. Na dvoju ženske pa je Vizjakova (Kladivar) z 2:21.5 postavila nov slovenski rekord v teku na 800 m, pred dosedanjo rekorderko Blaževo (Odred), ki je bila druga. Današnje zaključno tekmovanje je bilo zelo zanimivo in pravilno. Z izjemo teka na 5000 m, kjer je Kranc Smrkolj (Odred) s 15:48.8 dosegel najboljši letošnji slovenski rezultat, so bile ostale tekme po dosedanji navadi povprečne. V troskoku je Zagore (Kladivar) skočil 13.32, kar je zadoščalo za prvo mesto. Z zmagami pa nadaljujejo pred 4 dnevi v Zagrebu Zagore prišel kot prvi reprezentant v troskoku, Čerpez v metu tanco in bi nastopil v nedeljo proti Anglji.

Celotna bilanca letošnjega atletskega prvenstva Slovenije obsega 17 moških posameznih tekt. in 8 ženskih, 3 ekipne v skoku 26 novih slovenskih prvakov v atletiki:

moški — ženske: 1. Kotlušek (O) 12.18, 2. Sima (O) 10.59, 3. Knez (Kl) 9.85; **moški — ženske:** 1. Jančič (O) 13.4, 2. Petelinšek (Kl) 13.4, 3. Knez (Kl) 13.6; **800 m — ženske:** 1. Vizjak (Kl) 2:21.5 (nov slov. rekord), 2. Blažič (O) 2:24.6, 3. Čerpez (Ž) 2:25.8; **200 m — moški:** 1. Hribar (Žel. M) 22.3, 2. Pečnik (Ž) 22.6, 3. Furlan (Žel. Lj.) 23.8; **vilna — ženske:** 1. Knez (Kl) 40.0, 2. Kosec (O) 40.1, 3. Petelinšek (Kl) 140; **400 m zapreke:** 1. Zupančič (Kl) 55.3, 2. Kopitar (Kl) 56.3, 3. Oliviert (O) 56.8; **troskok:** 1. Zagore (Kl) 13.82, 2. Wagner (O) 13.28, 3. Pokorn (O) 12.76; **5000 m:** 1. Kranjc (O) 15:48.8, 2. Strukelj (Kl) 15:46.6, 3. Opatkar (Trigl.lav) 15:47.6; **4 × 400 m:** 1. Kladivar Celje (Hribar, Zizpančič, Kopitar, Hanc) 3:29.4, 2. Železničar Ljubljana (Plavšnik, Pintarič, Komac, Moljk, Leder) 3:31.4, 3. Železničar Maribor (Sober, Požun, Hrovatin, Mlakar) 3:33.2. Inf. M. M.

Mednarodno prvenstvo FLRJ v plavanju in skokih v vodo

Velik uspeh francoskih plavalcev

**V soboto in nedeljo je bilo v Ljubljani mednarodno prvenstvo FLRJ v plavanju in skokih v vodo, na katerem so zastopali naši najboljši tekmovalci, poleg lovati tudi dami francoske reprezentance, Francozi so nadmagali v vseh disciplinah, v katerih so nastopili, razen v teknu na 400 m prosto in 100 m hrbtno za moške, kjer je zmagal domačin Kosmerja Skamata. Tekmovanja v skokih v vodo je bila na Centralnem ljubljanskem kopališču, v plavanju pa na kopališču Kolezija. Zanimivo je, da za tako veliko in kvalitetno tekmovanje ljubljanska publika ni pokazala mnogo zanimanja. Francozi so pri skokih v vodo z lahkoto in zasluženo zmagali. Moreauleva, Bernandez in Pire so s svojimi elegantnimi skoki navdušili publiko, ki je dosegel tud. najvišjo oceno 20 točke za skok. Pri plavanju je bila najbolj zanimiva Moreauleva, ki je dosegla 18.40 točk, V skupnem plasmaju pa je zmagal Bernander, ki je dosegel 177.29 točk. Naši tekmovalci republiškega razreda so izvajali za njihove razmere zelo lepe skoke in s tem dosegli slabe rezultate. Ciani svetnega razreda pa so pokazali zelo izvrstne skoke kvalitetno in se povzpeli do mednarodne ravni. Ciani se zasluženo uvrstil prvakl le za nekaj vek kot dvajset točk. V skokih z deske je zmagal Pozrenta (Ilirija) v skokih s stopa pa Kosmer (Mornar). Ki sta tako postala nova drž.avna prvaka v teh disciplinah.

Cianice so pokazale zelo slabo kvaliteto skokov. Razen nove drž.avne prvakinje Žutičeve (Najadija) ni bilo nobene (Branik) pri skokih s deske v zvenem razredu ni zadovoljivih rezultatov. Nova drž.avna prvakinja v skokih s stopa je postala Rebrova (Ilirija), ki je dosegla pol toke ve od Murovave (Branik).

Na plavalnem tekmovanju je manjkalo precejšnje število naših znanih plavalcev (Stipetić, Barbieri, Ljgorio, Kučar, Ljubičić in drugi), od Francozov pa so pogrešali Alex Jany, ki se mudi na Reki z svetnjeno mojstrom. Tudi so nastopili nekoliko potekalo v znaku premoči francoskih plavalcev. V teknu na 100 m hrbtno za ženske se dvojno zmago dosegla Francozi, v teknu na 100 m prosto za moške pa zmagovalcem. Na 200 m prosto so zmagale zmagala Lavrenčičeva (Primorje). Francozi v tej disciplini niso nastopili. Tekma na 1500 m prosto moški je prinesla Vidovičevo (Mladost) naslov drž.avnega prvaka, Francozi pa so zmagali Bernardoni pa velika zmago nad našimi plavalci. Vrstni uspeh je dosegla Jany z zmago na 100 m prosto v času 1:09.3 pred naše Lopačičevo (Primorje) z 1:14.8. Francozi so zmagali tudi v teknah na 400 m prosto za moške in ženske. Na 400 m hrbtno je zmagal Bernardoni pa Marnoj v odličnem času 1:09.3. Trojanoviču je uspelo ponovit prvo mesto v teknu. Zmago je moral prepustiti Lusienu, ki je bil boljši za ves desetinik sekunde. V teknu: Stafet 4 krat 100 m prosto je dosegla Francija brez težav. V Stafeti 4 krat 200 m prosto je zmagala Francija pa Mladost vse do zadnjih 200 m delala velike pregiavice nosilcem naslova svetovnega prvaka. Za Francijo so plavali: Million, Corne, Bernardo in Bolteux, za Mladost pa Milinov, Stipetić, Vidović in Quinz. Ko je Vidović po 600 metrih dohitel Bernardoa, je bil ves zmago ustavil in odnesel mal Bolteuxom pa Quinzom. Quinz je plaval prvih 100 metrov je manjša Francozom, potem pa je nagnil pusnki Francozi so zmagali s časom 9:23.8 Mladost je dosegla čas 9:38.0.

Tehnični rezultati skokov v vodo:

Republiski razred — ženice deska: Murovaje (Ilirija) 18.00, 2. (1) 52.55, Korošec (B) 46.57 Bele (B) 39.04; stopi: Murava (B) 32.00, Keber (I) 25.43, Tomažič (B) 22.63, Bele (B) 21.14; **žlani deska:** Sinkič (Ž. K) 52.37 Kos (I) 88.11, Popovič (Ž. B) 85.76, Novak (B) 79.30; **stopa:** Stefanović (Ž. B) 48.99, Popovič (Ž. B) 44.25, Sivic (Ž. B) 39.02, Stefanić (Ž. B) 43.17.

Zvezni razred — ženice deska: Moreau (F) 146.91, Zutič (N) 96.56, Majer (B) 91.35, Murava (B) 87.00; **stopa:** Moreau (F) 43.74, Murava (B) 43.16; **žlani deska:** Bernandez (F) 177.29 Pire (F) 173.64, Bernandez (F) 151.61, Keber (M) 150.98; **stopa:** Keber (M) 113.17, Čobrin (I) 109.67, Dimitrijević (Ž. B) 81.73.

Tehnični rezultati plavanja:

Ženske — 100 m hrbtno: Bertrioux (F) 1:22.4, Vauvrey (F) 1:23.4, Grčinić (P) 1:27.4, Besta (P) 1:27.4; **200 m prsno:** Lašnjak (Ž) 3:06.2, Jerčetić (Ž) 3:15.6, Kuhar (I) 3:15.6, Korses (M) 3:16.4; **100 m mravinčarski:** Pelon (F) 1:08.2 **1 krat 100 m prosto:** Francija (Tanguy, Vuvrsey, Valleroy, Jany) 4:57.8 Primorje (Lavrenčič, Grčinić, Zupančič, Lonarič) 5:19.6, Mladost (Glavanić, Šarac, Najdhart, Sobotinčić) 5:20.4.

Moški — 100 m prosto: Skanata (M) 1:01.4 Mladjoro (F) 1:01.8, Boulin (F) 1:01.9, Quinz (M) 1:03.5; **1500 m prosto:** Bernardoni (F) 20:14.4 Bernardo (F) 20:18.4 Vidović (M) 20:46.4, Čemin (M) 21:00.0; **400 m prosto:** Bolteux (F) 4:58.8, Vidović (M) 5:04.9, Savanović (S) 5:07.5, Milliton (F) 5:11.2 **100 hrbtno:** Skanata (M) 1:09.8, Bozon (F) 1:10.2, Jinti (M) 1:13.8, Petan (I) 1:14.9; **200 m prsno:** Lušten (P) 2:48.6, Trojanović (M) 2:48.6, Pandur (M) 2:49.8, Bozon (F) 2:50.2; **400 m mravinčarski:** Francija (Million, Corne, Bernardo, Boulin) 4:18.2 Milinov, Stipetić, Stojanović, Vidović, Quinz) 9:38.0, Mornar 9:54.6, Serv 10:26.4.

Angleži v naših gorah

V prvi polovici avgusta je obiskala Jugoslavijo ena skupina 11 Angležev, med mlitudi tudi ena Kanadčanka. Turisti so obiskali Kotor, Ohrid in Dubrovnik in so iz Vrat povnesli na Kredarico in dalje na Triglav. Prek doline Sedmerih jezer so prišli nato v sestopu v Triglavski dom so Bled in so nato preko Ljubljane odpotovali Sisak. Vodja skupine, Mihovr iz organizacija organizacija Tramping Tours je izjavil, da je v Julijskih alpah spremljali naši plezalci.

Poraza slovenskih predstavnikov

Budučnost i Odred 3:2

Titograd, 19. avgusta. Vrsti v danajšnji tekmi je Odred utrpel poraz. Domačini so z boljšo igro dosegli 3 gole. Gola za Odred sta dala Kotlušek in Kumar. Kl. je bil najboljši v moštvu.

Odred je nastopil v naslednji postavi: Benčik, Piskar, Pelicon, Osrečki, Berginc, Korunovski, Zivotić, Kumar, Hočevar, Vidačić, Belec.

Sodil je Nikolić iz Beograda.

Metalac i Rudar 3:0

Trbovlje, 19. avgusta. Rudar nogometna v živi igri, podrivovanje in tepo igrala Rudar pa je v zvezi z akcijah zmeraj počasen, medtem ko so gosti, posebno po odmoru, bili mnogo boljši nogometniki.

Metalac: Simunić, Šmidlehner, Majerič, Petrović, Duh, Bosanac, Kovač, Gobić, Cordaš, Grušovnjak, Medle.

Rudar: Ahlin, Sorel, Laznik, Blatnik, Hudorin, Grešnik, Kos, Perjanc, Konetlja, Klančišar, Opresnik.

Sodil je Kuc iz Ljubljane.

NAPREDAK i BSK 2:1 (2:1)

Enajstorca Napredka iz Kruševca je danes v Beogradu nepričakovano premagala Beograjčane. Zmagovalni gol je bil dosežen dali Čokić za BSK ter Zupac in Vujošević za Napredek. Gosti so ves čas odločno napadali in prisebno branili vse akcije nasprotnikovega napada. BSK je zapravil mnogo priložnosti.

BORAC i PARTIZAN 2:1 (1:1)

Zagreb, 19. avg. Pred 15.000 gledalci je bila danes odigrana prvenstvena nogometna tekma med zagrebškim Borcem in Partizanom 2:1 (1:1).

Moštvo sta nastopila v naslednji postavi: Borac: Mašek, Dobravčić, Medved, Šoba, Kovač, Pokrivač, Ćosić, Ćirković, Pažin, Jurišić, Zebec. Partizan: Pudar, Lazarević, Colić, Čakarević, Belin, Drenovac, Herceg, Vorgić, Zobec, Milaković, Stošić.

Gola je zmagali v 36. minuti Herceg za Partizana in v 44. minuti Zebec, ter v 30. minuti Jurišić za Borac.

DINAMO i ŽELEZNIČAR 1:1 (0:1)

Dosedanji jugoslovanski državni prvaki v nogometu zagrebški »Dinamo« je prenašal prvi poraz letošnjega prvenstva v Zagrebu junioje »Železničarja« (Ljubljana) z visokim rezultatom 12:1 (6:1).

NAFTA i BRANIK 7:1 (4:0)

Lendava, 19. avg. V prvenstveni nogometni tekmi slovenske republiške lige je domača Nafta z mnogo boljšo igro premagala mariborski Branik s 7:1 (4:0). Gola za Nafto sta dali: Šiftar 4 in Božič 3. za Branik Mudl.

DINAMO i LOKOMOTIVA 3:2 (2:0)

Zagreb, 19. avg. Prvenstvena nogometna tekma med Dinamom in Lokomotivo se je končala z zmago Dinama 3:2 (2:0).

Gole so dali: Čajkovski v 32. minuti, Ivoroski v 40. minuti, Ivoroski v 46. minuti za Dinamo ter Koželj v 47. minuti in Firm v 59. minuti za Lokomotivo.

Prva liga

Crvena zvezda : Vojvodina 1:0 (0:0).					
Sarajevo : Hajduk 1:1 (0:1).					
Dinamo : Lokomotiva 3:2 (2:0).					
BSK : Napredak 1:2 (1:2).					
Borac : Partizan 2:1 (1:1).					
Mačva : Spartak 0:0.					

Druga liga

Zagreb : Tekstilac 1:0 (1:0).					
Budućnost : Odred 3:2 (2:1).					
Veleč : Vardar 1:0 (1:0).					
Radnički : Metalac 2:1 (0:0).					
Proleter : Rabotnički 0:1 (0:0).					
Rudar : Metalac 0:3 (1:0).					
Dinamo : Kvarner 5:1 (1:0).					

Budućnost	20	13	2	5	42:20 26
Vardar	19	11	4	4	34:13 26
Rabotnički	18	9	6	3	34:16 24
Radnički	19	9	4	6	46:28 22
Veleč	19	10	3	6	33:26 23
Kvarner	20	10	3	7	52:41 23
Metalac	19	9	3	7	36:19 21
Proleter (O)	19	9	3	7	39:31 21
Željezničar	19	9	3	7	36:31 21
Dinamo	18	8	3	7	38:31 19
Odred	19	8	2	9	32:27 18
Zagreb	19	8	2	9	27:32 18
Proleter (Z)	19	5	4	10	23:38 14
Rudar	19	5	2	12	23:45 12
Tekstilac	19	3	3	14	19:43 9
Bokelj	18	0	6	12	13:67 6

SAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Germek premagal Pirca

Ljubljana, 19. avg. Danes je bilo odigrano 15. kolo šahovskega prvenstva Slovenije, ki je eko skupno tekmovanje do konca. Pomembni rezultati: Levačič - inž. Mešiček prekinjeno, Trampuž-Preinfalk prekinjeno, Germek-Pirc 1:0, Kotnik-Kotnik 1:0. Inž. Mešiček-Bajec 0:1, Krule-Smoljanović remis, Krule-Trampuž 1:0, Pogačnik 1:0.

Stanje na tabeli je takšno:

Pirc 14 (bil prosti), Puc 11 (bo prost v zadnjem kolu), Germek 10 (bo prost v zadnjem kolu), Preinfalk 8 in pol (4), Kotnik 8 in pol (4), Krule 8 (4), Pogačnik v Milnar 7 (1), Stupica 7, Vošpernik 6 in pol, Trampuž 6 (1), Smoljanović 5 (1), Čefin 5, Mešiček 5 (1), Bajec 5 (1), Inž. Mešiček 4 in pol (1), Ketiš 4, Pogačnik 1 (1).

Dve pomembni zmagi

ŠK Krim : Hietzing (Dunaj) 5:3
»LUSK«-Triglav : Hietzing 4,5 : 3,5

Kot smo že omenili se je preizkušeno moštvo avstrijskega prvaka Hietzing, pred odhodom v domovino. Hietzing je v petek in v soboto z dvoboji proti SK Krim in kombiniranemu moštvu Triglav-LUSK zaključil svojo turnejo po Jugoslaviji. Svetovno znani avstrijski šahisti so v petek v prvem dvoboju s Kriminom, ki so svoja prva srečanja z inozemci uspešno zaključili. Posamezni rezultati dvoboja so bili tečno in praktično znanje podkrepljeno s spretnostjo. Posamezni rezultati posameznih članov moštva LUSK-Triglav je bila 20 let, kar daje slovenskemu šahu jamstvo nadaljnjega razvoja.

Posamezni rezultati dvoboja SK Krim : Hietzing so naslednji:

Puc-Grünfeld remis, Inž. Vidmar-Kopletzky remis, Germek-Gruber 1:0 Pirc-Hofmann 1:0, Kotnik-Gabrovšek-Inl Stocki 0:1, Milnar-Zlitener 1:0, Bajec-Lenzer 1:0, Kotnik-Kronesdorf-Lenzer remis.

Mlado moštvo SK Triglav in LUSK je igralo takole:

Krivec-Kopetzky 0:1, Šitka-dr. Stočki 1:0, Brodnik-Hofmann 1:0, Bilec-Gruber 0:1, Trampuž-Zlitener 1:0, Ilbarič-Lounek 1:0, Vodnik-Schreiner 0:1, Smoljanović-dr. Tomlser 1:0.

Organizacija je bila na dostojni višini. Povratni tekmi bosta letos oktobra na Dunaju.

KOŠARKA

Jedinstvo i AŠK 55:47

Zagreb, 19. avgusta. V prvenstveni tekmi v košarki je zmagovalno delovalno premagalo AŠK iz Ljubljane z rezultatom 55:47 (25:20).

ATLETIKA : EGYSEK 50:39 (36:18).

BSK : ZADAR 31:36 (19:16).

CRVENA ZVEZDA : MLADOST 50:40 (29:13).

LOKOMOTIVA (REKA) : BRANIK (MARIBOR) 19:16

Reka, 18. avg. Danes bila odigrana košarkarska tekma za mladinsko prvenstvo Jugoslavije med reško Lokomotivo in mariborskim Branikom. Zmagala je Lokomotiva z 19:16 (10:10).

TENIS

Branovič zmagal v Opatiji

Opatija, 19. avgusta. Cetio mednarodno prvenstvo Jugoslavije v tenisu je dala je ne v finalu Branovič Vinterhalter jevo sta si pridobila naslov prvaka v moštvenem nogometnem prvenstvu. Branovič zmago nad Palado s 6:1, 6:2 in 6:3 ter Jagec. ki je v finalnem delu tekmovanja mladinec prenazal Baša s 6:1 in 6:4.

Branovičeva zmaga je bila zanesljiva in prepričljiva. Jagec je pokazal zelo resno upirat razigranemu novemu drž.avnemu prvaku. Skoda je le to, da Branovič na tem turnirju ni bil v stanju tega napornitka, ker je bil v resnici v zelo dobri formi.

Pri tekmovanju metanih parov sta premagala Mitić in Lazić par Schaverin-Kaufmeyer prvega s 6:4, 7:5, par Lasić-Volimer pa je premagal dvojico Huber-Tonolli s 6:4, 6:3. Finalna dvojica prvolmenovani dvojici plasirali v finale.

ODBOJKA

Zmagi Ljubljane nad Mariborom

Na igrišču pod Cekinovim gradom sta tekmovali ekipi Ljubljane in Maribora, ki sta reprezentanci Ljubljane in Maribora. Na podlagi teh tekem, bodo izbrani najboljši igralci za ekipo, ki bo zastopala Slovenijo reprezentanco.

Prvi rezultati kažejo, da se je končala z zmago Ljubljane z rezultatom 3:1 (15:7, 9:15, 18:16 in 15:10). Ljubljančanke so nastopile v naslednji postavi: Ribičič-Kosec, Gašek, Zorc, Zupanc, Vadnal, Mahorčičanke pa: Ribičič-Kosec, Mikac-Valentan, Kikel in Biteznik. V vrsti Ljubljane sta se odlikovali Gašekova in Koščeva, pri gostih pa Valentanova in Pikova.

V drugi tekmi med moškima reprezentancama, ki je trajala dobri dve uri in bilo zelo lepo igra live in dokaz razburljiva, se je končala z zasluženo zmago Ljubljane z rezultatom 3:2 (13:7, 12:15, 15:9, 10:15, 13:12). Vrsti sta nastopili v postavi Ljubljana: Cirman, Kosec, Garić, Ilić, Škerbinjek, Ribičič, Antešević. Maribor: Sedivy, Filipančič, Brglez, Milkuš, Požar, Meršnik in Šnuderl. Prvi sodnik je bil Gerenčić iz Beograda, ki mu je bil v tem delu pri Maribor. Drugi sodnik pa Sedivy iz Brglez. Tekmo je sodil zelo dobro Sianina.

Državni rekord v peteroboju

Zagreb, 19. avg. Na prvenstvu Hrvatske v mnogoboju je dosegla članica »Mladosti« iz Zagreba Ana Knežova nov drž.avni rekord — 3777 točk. Dosedanji rekord je imela Knežova — 3643 točk. Rezultat je dosegla tudi v teku na 100 m, v vilnim 145 cm, tek 200 m 26.6, 80 m zapreke 12.8 metra, skoku v daljino 5.16 m. Ljubljanka je Milka Babović (Mladost) 3145 točk.

Otenheimer na 1000 m 2:27,6

Maribor, 19. avgusta: Na atletskem tekmovanju v Mariboru je dosegel Ilan »Partizana« Andrej Otenheimer nov drž.avni atletski rekord v teku na 1000 m. Progo je prekolel v času 2:27.6 min. Prejšnji rekord je bil 2:28.4 min. Ta rezultat je dosegel tudi Brnad, ki je skoči v daljino 715 cm.

Maratonska plavalna disciplina

Trinajst plavalcev in sedem plavalk je tekmovalo v Rokavskem kanal Kanal Manche od Cap Gris Nez na francoski strani do Shakespeare v angleski nizinal londonski zaspo »Daily Mail« in je največja tovrstna prireditev, ki je bila v zadnjih letih. Ta maratonsko tekmovanje je bilo izredno zanimanje. Vremenske razmere pa so bile zelo zanj prijajalni najboljši vzdržljivi plavalci in plavalke, ki imajo velike izkušnje v tem maratonu. Tekmovalcem je 23-zimnanje je temboljnarasko, ko je organizacija Tekmovalcem je bil zelo zanimovalce. Tudi egiptovski kralj Faruk je objubil nagrado 1 milijonov frankov tem, ki bi prvi prepluli kanal. Ali bo prispel prvi na cilj Egipčan Marek Hamed, ki je v prvem delu vodil, ali pa bo val v 12 urah in 12 minutah. Tri minute za njim je prispel na cilj Francoz Morrison. Tretji je bil Rehim (Egipt), četrta Renda Fischer (Anglija). Med tekmovanjem se odstopil Angležinja in Francozinja. Dosedanji rekord v plavanju čez kanal Manche je znašal 10 ur in 45 minut in za 6 postavi ima Egipčan Rehim. Ki je prispel letos tretji na cilj. Fischerjeva je postavila nov rekord za ženske in sicer 12 ur 43 minut. Stari rekord je bil 13 ur 23 minut.

Preberite tudi tole:

Obiavljamo, da je natečaj za vpis v Zeležniško industrijsko šolo v Ljubljani podaljšan do 31. avgusta 1951 pod istimi pogoji, kot so bili, že objavljeni v navedbi. — Uprava Žel. ind. šole Maribor. 369-n

Uradi in ustanove razglašaje

VABILO ZDRAVNIKOM!

Od 2. do 6 septembra t. l. bo v Beogradu I. kongres kirurgov FLRJ. Glavna tema. Ki se nanašanje na kirurgiji. Vsi zdravniki, da se kongresa udeleže v čim večjem delu. Vemo za prijave do vključujočem. Novi udeleženci naj prijave spoštujejo vsa do 29. avgusta na Svet za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo LRS. Ljubljana, Gajeva 5. Redni poslati za zdravnike, ki odhajajo. Ki bo izvira skušen odnos. Ljubljane dne 1. septembra 2 večernim hrvoljnem. S tem bodo zdravniki imeli 72 h. poput. Je jih bo vsaj 20. Pri manjši udeležbi bo prišla za nadaljnje. — Svet za ljudsko zdravstvo in socialno skrbstvo LRS. Ljubljana. 368-n

Kaj bomo slišali v radiu

21. — 8. avgusta 1951

Poročila ob 5.15, 6.00, 12.00, 15.00, 19.00, 22.00 in 23.55. — 6.00 Jutranji pozdrav: 2.25 Slovenska narodna glasba; 5.50 Jutranja telovadba; 6.10 Lahna glasba za vsakogaspored. vmes gospodinjski nasveti; 12.00 Zabaven opoldanski spored; 12.40 Lahna glasba, vmes nasveti; 13.00 Sahovski predavanje; 13.10 Slovenski pevci pojo znane napeve; 13.30 Gospodinjski nasveti; 14.00 Iz komorni zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Milka Škerjanca; 14.30 Slovenske polke Bedrička Šnetane; 15.30 Lugoslovanski sa sodobno glasbo kajdovanesti; 19.40 Pole Slovenski sindikalni kvintet; 20.00 Simfonični koncert Radia Ljubljana; 21.15 Ki bo igrali na pogrebu Ivana Cankarja in za zabavna glasba (na valovih 202.1 in 213.1 m); 22.00 Iz znanosti; 22.10 Iz ljudske 227.1 m; 22.30 Oddaja v nemškini; 22.45 Oddaja v italijanščini; 23.15 Komorna uta Slovenijo, ki sklatetlov ki Sergej Prokofjev, Blaža Arnića, Mariana Lipovška in Oto Ruka Kreka; 24.00 Zaključek oddaje.

Na filmskem platnu prikazujejo

LJUBLJANA — UNION: amerikski film: »Dama v hermelinu«. Kratki film: »Ljubljana v Filmu, nov. 3. Predstavi ob 18.30 in 20.30 — SLOGA: francoski film: »Brata Bouquinquin«. Kratki film: »Ljubljana« ob 18.30 in 20.30. — MOSKVA: ameriški film: »Sedmica«. Brez kratkih. Predstavi ob 18.30 in 20.30. Produja vsemogoče od 17.30 dalje v vseh treh kinematografih. — TIVOLI: francoski film: »Brata Bouquinquin«. Kratki film. Predstavi ob 20.30 in 22.30. — LJUDSKE MILICE: ameriški film: »Sedmica«. Filmske novosti 31. 7. — DOM: ameriški film: »Nevesta naprodaj«. Kratki film: Za naše najmlajše. Predstava ob 20 — VEVČE: ameriški film: »Diaga Ruth«. Kratki film: Koraki v evropo.

MARIBOR — PARTIZAN: ameriški barvni film: »Tisoč in ena noč«. Srbski mesečnik 34. — DOM: ameriški film: »S čredami čez kontinent«. Kratki film: Avjiatičarji. — LETNI: ameriški film: »S čredami čez kontinent«. Kratki film. Avjiatičarji.

KRANJ — STORŽIČ: ameriški film: »Obala«. Kratki film: Svet ob Soči. — SVOBODA: francoski film: »Ne ljubi«. Filmske novosti 20. — LETNI: angleski film: »Ljubezen v Kanadi«. Kratki film. KAMNIK: ameriški film »Morski volk«. Filmske novosti 31. 7.

ŽELEZNIKI: ameriški film: »Maščevana nje Rdeče čarovnice«. Filmske nov. 28. RADEC: angleski film: »Skrivnost«. Kratki Filmske novosti 27.

JESENICE: ameriški film: »Draga Ruth«. Obcornik 46.

TRBOVLJE: ameriški film: »Dobri Sam«. Filmske novosti 28.

HRASTNIK: ameriški film: »Oklahoma Kid«. Kratki film 31. 7.

RAJHENBURG: francoski film: »Clochemerle«. Risanka! Veliki miting.

MENGEŠ: ameriški film: »Nevesta naprodaj«. Filmske novosti 24.

PTUJ: ameriški film: »Dobri Sam«. Filmske novosti 12.

NOVO MESTO: ameriški barvni film: »Sedmica«. Obcornik 52.

IDRIJA: avstrijski film: »Očarljivi gozd«. Kratki film. Prosto.

SLOVENSKA BISTRICA: jugoslovanski film: »Rdeči cvet«. Filmske novosti 9.

MALI OGLASI

Za dajanje naslovov pismeno je priložiti 10 din in navesti tiste, ki jim je naslovljeno: Ogleda oddelek Ljubljanskega dnevnika, Ljubljana. Rekomendirna ali 5. poštnina plačana 271

KOZO predam. Hafner, Linharjova ulica 41. 1189-4

VZAK MI JE BILA na vlaku 14. avgusta ostnica z legitimacijami (osebna, OF, sindikalna, uslužbenska, mladinska, izkaznica delovna dokumenti) prosim, kateri prekleujem za nevaljavo. Ivan Kokoravec, Ljubljana, Ilirska 1. 1187-11

TRI NABOŽNE SLIKE, stensko uro, mize in dva stola poceni prodam. Naslov v ogl. oddel. 1184-4

PING-PONG ZOGICE v barvah, 6 kosov 30 din. Naslov v ogl. oddel. 1185-4

GUMIJAST VOZ. nosilnost 200 kg, prodam. Jože Pusavec 129, Vodnikova, Ljubljana. 1184-4

UGODNO MAT. KNJIGOVODJA iščeta zapositlev kot pom. skladičnik ali podobno v Ljubljani. Ponudbe na ogl. odd. pod »Verziran in vestna«. 1183-4

KLEPAR dobi takojšnjo zaposlitev, pa moženat z mojstrskim izpitom. Plača po uredbi in dogovoru. Ponudbe na predstojnico »Slov. poročevalca« Jesenice pod »Klepar«. 874-1

PRAZNO SOBO, po možnosti v centru, iščem Naslov v ogl. oddel. 1186-4

ZAMENJAM ali prodam elektromotor za mlinsko mesnico. Ing. Ž. Ilič, Ljubljana, Poukova 1. 1170-2

PERFEKTNA ADMINISTRATIVNA MOČ, ki dobro govori slovenski in ima za sabo 3 do 4 mesecev, za 5 do 7-urno delovno dobo. Ponudbe na ogl. odd. pod »Perfektna«.

NATAKARICA, z veletno prakso, poštena in pošten. Ima 5 stalno službo v skoliv. Ljubljane. Ponudbe na ogl. oddel. pod »Brunetka«. 1188-4

ZAZIDLIJVO PARCELO za visokopritlno hišo v Ljubljani ali okolici kupim. Naslov v ogl. oddel. 1182-4

2 POSTELJI, 2 omari, mizico, stole prodam. Naslov v ogl. oddel. 1197-5

LEPO NAGRADO DAM onemu, kateri mi preskrbi enosobno stanovanje. Naslov v ogl. oddel. 1176-7

HIŠO, eno- ali dvostanovanjsko v Ljubljani ali okolici. Ponudbe na ogl. odd. »Bilijina mesta«. 1176-7

KOMFORTNO STANOVANJE, ljubljanske okolice, iščem. Ponudbe na ogl. odd. pod »Prostorne sobe«. 1175-7

MLADO, angleski film, ali zamenjam za mlado ali žensko kolo. Naslov v ogl. oddel. 1174-4

KOPALNO KAD, pločevinasto, prodam. Naslov v ogl. odd. 1173-4

MOŠKO SPODNJE KOLO, dobro ohranjeno, prodam. Avgust Pengov, Stanežiče 37. 1172-4

KUPIMO VZTRAJNIK, 120—130 cm premera, do 200 kg. Tiskarna Slov. poročevalca. 1190-3

LEPO NAGRADO dobi, kdor mi preskrbi prazno sobo (ali podstrešno). Plačano dobro. Ponudbe na ogl. odd. pod »Udžbenik«. 1191-9

PRANJE IN LIKANJE na domu sprejmem. Naslov v ogl. odd. 1198-2

SKLADIŠČNIKA, mlajšega, tako tipnjenje podjetje »Hranila«, Polje 51, 94, Rič. 1199-1

NAŠEL SE je okvir moškega kolesa. Št. 31750. Lastnik kolesa naj se javi na naslovu: Janez Dobrnik, Vevče 18. 1200-11

ZEPNO URO sem izgubil na vrtu Industrijskega Union. Pošten najditelj naj jo odda na Blagajni. 1201-10

ZAPO VERIŽICO za uro (Sportni model) sem izgubil 17. avg. od Vodovodne ulice do Trubarjeve ulice najditelja, ali pa izroči v ogl. odd. 1202-10

KEMIČAR enosobno stanovanje za eno osebo v Ljubljani. Jože Pirnat, Medvedova 51, 3. St. Vid. 1192-9

RODNA DOMA, Cesta XV. bt. 11. 1196-4

ZGUBILA SEM BILA 15. avgusta v Celju na dvilskem trgu ali v Ljubljani zadrugi na Tomšičevem trgu denarnico s kuponi in denarjem v znesku dobrih oskrba. plača po dogovoru. Naslov v ogl. odd. 1194-4

NAJDITELJ v Šiški izgubljenega sivega čevlja (sandala), se naprosla, da ga za nagrado izroči Ljubljana, Cankarjeva cesta 63 1178-10

SOLIDNO TOVARNA iz matematike ki tinščine potrebujem. Zglasiti se pri Čapudeu, Celovška cesta 63. 1169-1

PRAZNO SOBO, z brezhibnem ali nju ugodno prodam. Naslov v ogl. odd. 1166-4

LUTZOVO PEC, velko, takoj kupi unrava. Ponudbe pod »Lutzova«. 1167-5

SLUŽBO EKONOMA, odrema nabavlja, iščem Naslov v ogl. odd. 1022-1

MERCEDES BENZ kupujem. Ponudbe na ogl. odd. pod »Mesarske stroje«. 1197-5

PODJETJE »SPEDICIJA«

v Ljubljani prevaža:

a) kosovno blago iz Ljubljane do Reke, Zagreba, Maribora, Gorice in Starega trga (in vmesnih krajev); — naročila in informacije — Metelkova ulica, telef. 676;

b) odvoz in dovoz kosovnega blaga do železnice, skladišč za nadaljnji prevoz po železnici;

c) odvoz in dovoz vagonskih pošiljk od železniške postaje do prejemnika in obratno ter vse ostale krajevne in mednarodne prevoze — naročila in informacije — Metelkova ulica, telef. 36-90.

Prevaža s kamioni in s konjsko vprego.

Uprava: Tyrševa c. 33, telef. 676— direktor, telef. 28-51 dirl. 676, (370-a)

Organi Ljudske milice so jih prešili, sodišče pa preskrbelo za nekaj let

Nova Gorica, 19. avgusta

Stanko Srebot iz Dolov Černetišč sta bila od jeseni leta 1950 zapolena na zelezniški postaji v St. Peter na Krasu kot premikaca. Tu sta se dogovorila, da bosta skupno vlamljala v vagone. Izvrstna sta vlomila kmete leta 1950 iz 12 vagona odnesla okrog 20 kg sladkorja, ki sta ga potem delno delno pa prodala. Ko sta ob neki drugi priliki opazila v vagonu mila, sta ga nakradla vsakokrat po 10 kg, tako da sta mislo nabadala na prostrenno palico, ker ga z toka stata mogla doseči. Ob neki drugi priliki sta iz vagona ukradla 30 parov čevljev, ki sta jih potem razdelila svojim sorodnikom, delema pa razprodala po 2.00 din par. Februarja t. l. sta si privoglila kot zelezniška tkerja, ki sta ga potem doma popila. Nekoliko dni poznejje sta ob popoldnevu v vagon ki ga nesla 120 kosov pralnega mila. Ko sta videla, da jima gre posel od roa, sta vlamljala kar naprej. Tako sta ukradla 15 kosov rjavega boks usnja, dve vreči bele moke in 21 kosov rjavega usnja.

Vendar pa jima sreča ni bila vedno mila. Dne 2. aprila sta kakor po navadi odtrgala zatvor, stopila v vagon ter ta njega odnesla dva omota usnja za podplate v skupni teži 80 kg. Tada te jima ni bilo dov

Z zgraditvijo železniškega vozla se bo Split razvil

v veliko trgovinsko pristanišče

Celih šest let si je Mestni ljudski odbor mesta Splita prizadeval, da bi začeli graditi nov železniški vozel. Iskale zdaj je to dosegel. Nad sto delavcev je že prijelo za delo, inženirji, tehniki in pomožno osebje pa pripravljajo podrobne načrte. Pripravljenih imajo že precej kompresorjev, pneumatičnih vrtalnih strojev, pomožnih lokomotiv in mnogo orodja. Splitsko področje bo dobilo novo veliko gradbišče in lice železniške trase od Solline do splitskega pristanišča se bo zelo spremenilo.

Splitska obala — priljubljeno izprehajališče

Začetne težave so seveda tudi tu kakor povsod. Treba je nastaniti vse to delavstvo, za katere bodo zgradili barake. Delalo bo nad 800 delavcev. Prekopati bodo morali med drugim 700 metrov dolg predor. To delo bo opravljeno le letos. Potem bode začeli razširjati železniško postajo v Solinu. Železniško traso od Kopilice do Solina bodo premestili. Cez reko Jadro grade nov železniški most. Konec leta pa ko dobila postaja Solin še dva tira. To je načrt za prvo etapo velikih del.

Malo je v naši državi železniških vozlov, ki bi bili tako nestrokovnjaško zgrajeni kakor je splitski. Pred 75 leti, ko je bilo treba hitro izkoriščati siverikl rudnik, so zgradili železniško progo od Siverica do Sibenika. Kmalu potem je dobil Split prvo železniško zvezo s siverikom preko grek Perkovića. Proga je bila kratvega pomena in vse železniške naprave na postajah Solin, Kopilica in Split so bile zgrajene na hitro roko. In

Republikanci zahtevajo znižanje »plačec« predsedniku Trumanu

Ze drugič so nekateri republikanski poslanci v ameriškem Kongresu zahtevali, naj bi predsedniku Trumanu znižali plačo, ozirma civilno listo. Zlasti naj bi znižali stroške za svojo jahto. Med debato o proračunu v znesku 56 milijard dolarjev, namenjenih državni obrambi, je republikanski predstavnik Elliot Shlinwer izjavil, da stane vzdrževanje predsedniškove jahte letno 500.000 dolarjev. Ki pravo iz vojnega proračuna. Predsednikova civilna lista pa znaša letno 100.000 dolarjev.

danje železniške naprave v Splitu zadovoljujejo komaj tretjino potreb. Velik del uvoza in izvoza iz naše države bo prevzel Split, ko bo zgrajen novi železniški vozel, in tako bo reško pristanišče znatno razbremenjeno. V novem, severnem splitskem pristanišču, ki ga grade že več let, bo lahko hkrati stalo 14 velikih ladij. Tudi v Solinu bodo zgradili veliko tovorno postajo, ki bo imela nad 20 tirov, medtem ko jih ima zdaj samo pet. Kopilica pa bo prevzela vlogo glavne splitske postaje in dobila bo še 20 tirov.

V drugi etapi gradnje novega železniškega vozla bodo zgradili v sedanjem mestnem pristanišču v Splitu glavno potniško postajo, ki bo zvezana z glavno postajo v Kopilici po predoru. Tako Split ne bo več razdeljen v dva dela, njegova trasa pa bo za glavno dobodno pot v mesto iz Solina. Novi predor, ki bo vezal mesto s Kopilico, bo dolg okrog 1500 m. Tako bo sedanje splitsko pristanišče namenjeno poslej samo še potniškemu prometu. S premestitvijo sedanje postaje proti vzhodu se bo pristanišče razširilo. Blizu postajnega poslopja pa bodo zgradili centralno pošto, centralno avtobusno postajo in tramvajsko postajo za zvezo med Splitom in Trogirom. Ko bodo zgrajeni novi železniški vozel, severno pristanišče in nova železniška proga Split-Livno, se bo razvil Split v veliko in važno trgovinsko pristanišče.

Umrl je kralj ameriškega tiska

V torek je umrl v Ameriki William Randolph Hearst, star 86 let. Bil je kralj dnevnega tiska, eden tistih mogočnih kapitalističnega sveta, ki je držal v rokah tisočere niti javnega življenja in tudi javnega mnenja. Kakor ima Amerika kralje jekla, železa, bakra itd., tako je imela v Hearstu tudi kralja dnevnega tiska. Hearst je bil tipičen primer, kako se dokopje človek v kapitalističnem svetu do neizmernega bogastva in seveda tudi do velikanskega vpliva na gospodarsko, politično in kulturno življenje.

Pred mnogimi leti se je predstavil znamenu izdajatelju Horacu Greeleyu mladenič in ga prosil, naj ga sprejme za poročevalca. Greeley mu je odgovoril: »Dragi fant, dobri novinarji se rode in kakor lovski psi morajo imeti posebno razvit vonj, čut za vse, kar zanima široko javnost. Ce se hočeš premeni dokopati do uspehov, moraš najprej dokazati, da nagonsko razločuješ, kaj je novica. Pojdi na kratko poskusno pot, čez eno uro pa se vrni z novicami.«

Fant je odšel in celo uro je pridno zbiral novice. Ves utrujen in prepoten se je vrnil in povedal Greeleyu, da je pred Centralno banko pes ugrizni nekega delavca. Ne da bi se ozrl na njegovo pisano poročilo, se je Geeley nasmehnil, rekoč: »Vsakdanji dogodek, da pes ugrizne neznanca. Prava novica pa bi bila, da bi neznanec sam ugriznil psa.«

V tem duhu se je razvijalo senzaciji željno ameriško in sploh kapitalistično novinarstvo in se razvija še zdaj. Fant, ki je takole začel svojo novinarsko pot, je bil Hearst. In pravi on je imel pozneje v literarnem in moralnem pogledu na ameriški dnevni tisk najpogubnejši vpliv. Ce izvzamemo velike državnike in politike

svetovnega formata je bil Hearst eden največjih mogotcev sveta. V njegovih rokah je bilo 28 velikih dnevnikov s 6 milijoni bralcev. Razen tega je imel 13 revij, od teh štiri v Angliji. Njegov svetovno znani »King Features Syndicate« je obsegal nad 40 % vsega novinarskega gradiva, kar ga prodajajo sindikati v Ameriki in kar ga uporablja 2.200 dnevnikov in tedenikov za 20 milijonov bralcev. Hearstove investicije v dnevnem tisku so cenili na blizu 100 milijonov dolarjev. Razen tega je imel še velikanska posestva v ZDA in Mehiki.

Randolph Hearst pa je bil tudi lastnik ogromnih rudnikov in mnogih radijskih postaj. Samo njegove umetniške zbirke so cenili na 20 milijonov dolarjev. Vse premoženje tega kralja časopisov pa so cenili na 140 milijonov dolarjev. Tako da je bil eden najbogatejših ljudi na svetu. Po zgodovinskem pojmovanju je kralj človek, čigar najvišji uradniki niso njegovi pomočniki, temveč podložniki. In v tem smislu je bil Hearst pravi kralj, v nasprotju s Fordom, Rockefellerjem, Mellonom itd., ki so prepuščali vodstvo svojih podjetij podrejenim organom. V Hearstovih podjetjih pa je vladala ena sama volja, govoril je en sam glas. Se na stara leta je prebiral vsak teden vse uredniške članke v svojih 28 dnevnikih. Tu je kaj pretrdal, tam zopet kaj pripisal z rdečim svinčnikom. In vsepovsod uredniki ni ne bi bil popravil članka po njegovih navodilih!

Plodna dejavnost založbe „Novo pokolenje“

Založba »Novo pokolenje« v Beogradu izdaja predvsem mladinsko literaturo, namenjeno zlasti šolski mladini, pa tudi širšemu krogu bralcev. Največjo pozornost posveča svoji »Zanimivi knjižnici«, pustolovskim in podobnim delom. Tako je izdala te dni znani Cooperov roman »Poslednji Mohikanec« in Conan Doyla »Izgubili svet«, pripravlja pa izbrane zgodbe o Sherlocku Holmesu. V isti založbi bosta izšla do konca leta še dva pustolovska romana. Knjižnica »Moja knjiga« tudi pripravlja za tisk vse zanimivih in popularnih knjig. Gre vedrel za poučne, za dela, ki jih široki bralci že poznajo. Razen teh pa bo izšlo do konca leta še vse mnogo znanih del mladinskih pisateljev, prevodov iz tuje mladinske literature. Založba bo za boli razširila svojo knjižnico bogato ilustriranih drobnih knjižic, raznih basni, pripovedk in povesti za mlade bralce. Izdala pa bo tudi nekaj splošno znanih del iz svetovne literature za odrasle.

V knjižnici jugoslovanskih pisateljev bo izdala do konca leta izbrane pripovedke Ive Andrića, namenjene predvsem učencem vseh šol, izbrana dela Laze Kostića in Vjenceslava Novaka »Pod Nehajem«. V knjižnici sodobnih jugoslovanskih pisateljev bo izdalo razen najnovejše pesnitve Aleksandra Vuča »Mastodonte prve zbirke vel. mladih pesnikov, med njimi pesmi Dušana Cetkovića, Miloša Djordjevića in Slobodana Djunića, kakor tudi dela starejših pisateljev, ki so se oglasili v naši literaturi med obema svetovnima vojnama. Tako bo izdala novelo iz makedonskega življenja »Potopljeno mesto« delo Mikole Rajkovića, in zbirko pesmi Nikole Drenova, ki naj bi zajela 25 let njegovega literarnega dela.

Zanimiva dela bodo izšla tudi v knjižnici »Naša domovina«. Ob stoletnici Njegoševe smrti bo izdala založba »Novo pokolenje« knjigo Vida Latkovića »Sodobniki o Njegošu«. Latković je naši in zbral spomine raznih ljudi, med drugim Francozov in Italijanov, na velikega pesnika in njihove popovore z njim. Izšla bo tudi knjiga Mihaila Petrovića »Boji starega Beograda«. V njej so zbrani vsi opisi bojev, ki so se bili za Beograd. Ista založba bo izdala tudi zbornik iz narodnoosvobodilne borbe v Srbiji. V njem bodo predvsem ponatisnjene že objavljene pesmi in povesti.

Himalaja še vedno raste

Na nedavnem posvetovanju ameriškega biološkega društva je poročal profesor Peter Mish z univerze v Washingtonu o zadnji fazi gubančenja zemeljske skorje. Do tega je prišlo že nedavno, lani med katastrofalnim potresom v indijski pokrajini Assan. Z grbančenjem zemeljske skorje pred 40 milijoni let je nastalo največje pogorje sveta — Himalaja. Ta proces pa še ni končan, marveč se nenehoma nadaljuje. Da je res tako, so pokazala nedavna raziskovanja prosesorja Misha in merjenja, ki jih je opravila v ta namen ameriška mornarica.

Krčenje oziroma gubančenje zemeljske skorje je povzročilo zadnje čase premikanje celih velikih planin in rast velikih gorskih vrhov Himalaje. Tako je v zadnjih letih vrh Snow Mountain, visok 6300 m, zrasel za celih 600 metrov, tako da je visok zdaj 6900 m. To je največja rast, kar jih je zabeležil ameriški profesor, ni pa edina. Ekspedicija je z merjenjem ugotovila, da so se himalajske gore tudi drugod premaknile in zrasle.

Ženitev in možitev na povelje

Guverner pokrajine Hodeide v arabski kraljevini Jemenu je bil zaskrbljen, ker je začelo število prebivalcev padati. Zaradi gospodarskih težav je bilo namreč dosti manj porok. In guverner je sklenil urediti to zadevo zelo preprosto. Izdal je dekret, da se morajo vsi samci oženiti, vse dekleta in vdove pa omožiti. Kdor tega ne bi storil, pojde takoj v zapor. In zapori so bili kmalu polni fantov in deklet, pa tudi vdovcev in vdov. Razmere v Hodeidi so namreč takšne, da se marsikdo ne more poročiti, čeprav bi se rad. Prepovedani starši za možitev godnih deklet pa so se začeli kmalu pritoževati, da jih nadlegujejo razni lenuhi in postopači, ker jim diši bogata dota. Toda v zapor so morali tudi ženitovanjci, ki so snubuče odbijali. Nekatera deklета, ki so se omožila, da bi se izognila zaporu, so bila potem še na slabšem. Dobila so namreč može, ki se niti sami niso mogli preživljati.

Tako je nastala v Hodeidi splošna zmeda. Steviline pritožbe so prišle naposled do jemenskega kralja Ahmeda, ki je poslal svojega sina poizvedet, kaj se tam godi. Cez nekaj dni je bila guvernerjeva naredba o prisilnih zakonskih zvezah razveljavljena.

Vsi debeli Danci bi radi shujšali

Danci so znani, da radi in mnogo jedo. To bi ne bilo še nič posebnega, saj tudi drugod po svetu ljudje radi jedo, posebno kaj dobrega. Izjeme so samo redki ljudje, ki nočejo mnogo in dobro jesti, ker se boje, da bi se prevzedli. Vojna pa je v Evropi temeljito poskrbela, da se večini ljudi tega ni treba bati.

Na Danskem pa je nastalo zadnje čase prava narodna manija hujšanja. To gibanje je povzročila knjiga s privlačnim naslovom: »Jej, pij in ostani vitek«. Avtor, mladi zdravnik in znani danski nogometaš dr. Lundberg je ugotovil, da so Danci »najpožrešnejši ljudje na svetu« in da niso več odporni proti boleznim, ker se čedalje bolj redijo. Dr. Lundberg pravi v svoji knjigi, da je ta stvar tudi nevarna. Ce se Danci ne bodo nehali rediti, bodo tudi prej umirali, kakor bi sicer, če bi bolj pazili na »linijo«.

Njegova knjiga je bila hitro razprodana in zaeel se je splošen boj za »linijo«. V nekaj dneh so bile v Kopenhagenu razprodane vse tehtnice. Potrošnja »ardja in sočivja je silno narasla, dekliške trgovine in mesnice pa so bile namah prazne. Gostje v restavracijah so zahtevali natanko stehtane obroke. Vsak je hotel imeti samo 473g ali samo 350 kalorij. Natakarji so bili že prve dni vs. iz sebe. Kako neki naj bi vsak obrok hrane sproti stehtali ali celo ugotovili, koliko je v njem kalorij? Na srečo se je prvi val teza svojo »stnega gibanja kmalu poslegel.

Vzlic temu pa se je povprečni jedilni lis. Dancev znatno spremenil. Danci jedo zdaj mnogo več sadja, presnega sočivja in raznih solat, kakor prej. Se vedno jedo tudi maslo, jajca in meso, vendar pa mnogo manj kot prej. Opisi poj vsebirl kalorij visi malone v vsaki kuhinji, v restavracijah pa je na jedilnih listih pri vsaki jedi označeno, koliko je v tej kalorij. Boj za »linijo« je postal in za zda, tudi ostal na Danskem nekakšen »nacionalni« šport. Poudrdih in tudi doma »družinskem krogu« neprejaho tekme, kdo bo prej shujšal. Po mnenju nekaterih zdravnikov so se dobre posledice tega splošnega prizadevanja že pokazale. Ljudje so postali že v nekaj mesecih odporneji proti boleznim.

Zanimivo pa je, da pobudnik te manije in pisec omenjene knjige dr. Lundberg tej psihozi ni podlegel. Mož nemreč je, kakor je jedel prej, mnogo več, kakor popreečen Danec. Na vprašanja ali se bori za svojo »linijo«, je odgovoril, da ni tako neumen.

Kitov je na svetu čedalje manj, ker jih ujamejo kitolovci vsako leto okrog 30.000

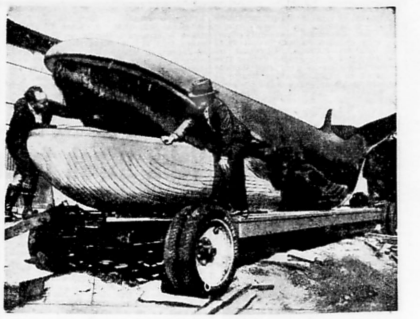

Slika nam nazorno pokaže, kako veliki je kit

Vse statistike o kitih pravijo, da je teh velikih morskih živali od leta do leta manj. Z najmodernejšimi napravami opremljeni kitolovci namreč ujamejo vsako leto več kitov. V vsaki sezoni kitolova, ki traja od decembra do sredine marca, ujamejo okrog 30.000 kitov. Plen je odvisen od trajanja lova. Tako je trajal lov v sezoni 1947-48 celih 113 dni, lani pa samo 78 dni, bilo je namreč neugodno vreme.

V zadnji sezoni so ujeli kitolovci 31.702 kita. Od njih so dobili okrog 370.000 ton kitovega olja. Na lovu je sodelovalo 342 kitolovcev in vsak je ujel povprečno 129 kitov. Posadke kitolovskih ladij so štele 11.570 mož, od teh 65% Norvežanov. Največji ujetki kit je tehtal 60 ton, torej približno toliko kakor 150 volov. Od tega kita so dobili toliko masti, kolikor dobimo masla od 350 krav letno. Vsako ladjevje kitolovcev spremljajo posebne ladjetovarne, na katerih kite takoj razsekajo in pobero z njih mast. Izkoristijo seveda tudi njihovo meso in celo kosti.

Kitovo olje nepredelano sicer ni uporabljivo, predelano pa je za človeško prehrano zelo važno. Nemški kemiki so odkrili način, kako odstraniti iz kitovega olja neprijeten vonj in okus. Nemške tovarne predelujejo kitovo olje v maščobe, ki po hranilnosti in okusu nič ne zaostajajo za navadnimi vrstami olja in masti.

Ladje za lov na kite imajo samo Angleži, Norvežani, Sovjetska zveza, Japonci, Nizozemci, Južnoafričani in Panamci. Letos so zgradili tudi v Italiji nekaj ladij za lov na kite. Italijanom pa bodo morali na prvem lovu priskočiti na pomoč izkuseni Norvežani.

Deske iz slame

Ameriškim farmarjem bo kmalu omogočeno široko izkoriščanje velikih presežkov slame, ameriška industrija pa bo dobila nadomestilo za les. Ki ga uporablja zdaj za deske, iz katerih izdelujejo zaboje. Kmalu bodo začeli v Ameriki izdelovati zaboje iz slamnatih desk. Slamo predelajo in stisnejo v plošče, podobne deskam, potem pa izdelujejo iz njih zaboje. Iz slamnatih plošč izdelane zaboje ovijejo s papirjem tenke pločevine, kakor navadne lesene zaboje. Dosedanje izkušnje so pokazale, da so slamnate plošče najmanj tako trpežne, kakor enako debele lesene deske. Povprečevanje po lesenih deskah za zaboje je čedalje večje in zato bo za novost industriji dobrodošla, saj je les mnogo dražji, pa tudi primanjkuvati ga je ponekod že začelo. S slamnatimi ploščami nameravajo nadomestiti približno 140 milijonov kvadratnih metrov desk, kolikor jih porabijo vsako leto za zaboje. Tako bodo lahko izkoristili približno 443.000 ton slame.

Nov način letenja

V kraju Muroc v Kaliforniji bodo začeli v kratkem preizkušati nov tip letala na reakcijski pogon. Krila novega letala so narejena tako, da stoje ob startu pod normalnim kotom, kakor nam kaže slika, skoraj pravokotno na trup. To je potrebno, da se letalo hitreje dvigne. Ko pa doseže potrebno višino, poline pilot z novim mehanizmom krila nazaj, tako da se kot med njimi in trupom znatno zmanjša. S tem pa se zmanjša tudi trenje in doseže večja hitrost letala. Razen tega letalo laže prenese nenadne udarce zračnih strujev, ki so posebno nepriljetna ovira, če leti letalo zelo hitro. Vidimo torej, da človek z letalom čedalje bolj posnema ptico. Tudi ptica v posebno hitrem letu ukrivi krila ob trupu, da laže premaguje zračni odpor.

Odgovorni urednik: Ivan Slokovec — Lektorja: Osvobodilna fronta Slovenije — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« — Razen prvega izdajanja si je uštrala pečata tiserjevih prijateljev pot do objasti. Na sliki vidimo takšno darno četo leta 1923 v Münchenu

»Dobro vem«, — je rekel Hitler — »da so poročila, ki mi jih pošiljate, vedno napisana v duhu mojih zamisli. Zato moram vsako stvar dvakrat preveriti, preden se o njej prepričam«.

Nezaupljivost je bila Hitlerju prirojena. Bila je osnovna poteza njegovega divjega in mračnega značaja. Vse njegovo življenje, v bedni in nedoživljeni mladosti, v hudih bojih za oblast se je nezaupljivost v njem kalila. Nekajkrat je malo manjkalo, da ga ni vrgel vihar, ki je zajel nacistično stranko: dolgo je živel na preži med nevarnima postavama Roehma in Gregorja Strasserja. Ko se je dokopal do oblasti je bil samo na videz brezbrižen, v resnici pa je ostal tiran. Prevzel je komandne položaje v svoje roke ne samo zaradi svojega fanatičnega totalitarizma, temveč tudi zato, ker je bil ta korak hkrati tudi varnostni ukrep.

Nürnberška preiskava in sodba sta popolnoma in dokončno osvetlili bistvo in delovanje nacionalno-socialistične vladavine. Hitler je bil v njej vse.

Imel ni nobenega svetovalca, nobenega prijatelja, nobenega zaupnika. V njegovi senci ni najti sive Eminence, ki so jo ljudje toliko iskali. Niti enega Richelieua, niti enega Sullya, niti enega Talleyranda ali celo Foucheá. Hitler je bil tragično sam. Tretji rajh — to je bil Hitlerjev genij, skupaj s tistimi, ki so pred njim klečali.

Nekoč zavaljeni Göring se je v Nürnbergu zaman trudil, da bi ohranil svojo važnost. Celo na zatožni klopi, z vrvjo okoli vratu, je vztrajno zahteval svoje mesto drugega veljaka tretjega rajha. Njegove lastne izjave pa so pobijale njegovo zahtevo. Bil je kakor vsi ostali. Nobene besede ni imel pri Hitlerjevih odločitvah.

»Marca leta 1939« — je izjavil Göring — »sem bil na dopustu ob morju. Tam me je našlo Hitlerjevo pismo, v katerem mi sporoča, da je postala Češkoslovaška grozeča nevarost in da je sklenil uničiti jo. Takoj sem se vrnil v Berlin. Hitler mi je pokazal dokument obveščevalne službe in mi rekel, da se Češkoslovaška razvija v letalsko oporišče Evrope. Priporočil sem mu potrpljenje in poudaril, da bi s kršitvijo Münchenskega sporazuma trpel Chamberlainov ugled, kar bi utegnilo spraviti na krmilo Churchilla. Hitler me ni ubogal.

Prišel sem nekaj ur pred predsednikom Hachom. Jezen sem bil, ker se je zgodilo vse brez moje vednosti. Svojo nejevolji sem pokazal s tem, da nisem hotel spremljati firerja v Pragoc.

Hitler se ni zmenil za občutljivost svojega prvega sodelavca. Tudi pozneje ga ni nikoli vprašal po mnenju. Ko se je odločil za vojno proti Rusiji — kar je bila najvažnejša odločitev v vsej nemški zgodovini — je telefoniral Göringu:

»Odločil sem se za vojno proti Rusiji«.

TAJNOSTI DRUGE SVETOVNE VOJNE

R. CARTIER

»Po izkrcavanju v Normandiji« — pripoveduje dalje Keitel — »mi je rekel: »Za novo bojišče potrebujemo nekaj novih divizij. Koliko jih boste mogli dobiti iz zaledja?« — Približno dvanajst. — Razjezil se je: To je zares smešno! Hočem štirideset divizij!« Toliko smo o tem razpravljali, da sem zbolel in smo se nazadnje sporazumeli za petindvajset divizij. Se ni bil zadovoljen. Poklical je Jodla, načelnika armadnega generalštaba, poveljnika rezervnih enot in poveljnika armade v zaledju. Po nekakšnem propagandnem govoru, jim je dovolil osem dni za predloge. Končno smo zbrali petindvajset pehotnih in pet oklopnih divizij, skupaj tridesetc.

»Hitler mi je tedaj rekel: »Vidite, da sem imel prav. Ce bi bil poslušal vas, bi imel zdaj samo deset divizij. Vselej je treba zahtevati nemogočee. Mi pa smo mogli zadovoljiti te njegove zahteve samo tako, da smo umaknili nekaj polkov z drugih bojišč in jih reorganizirali le toliko, da smo jih lahko imenovali divizije«.

Hitler je bil zmerom poln nebrzdanih zahtev, ovir ni priznaval, strahovito je besnel in grozil

Takole se je začelo: Že leta 1923 je imel firer udarne čete, ki so začele brezobzirno terorizirati demokratično misleče ljudi. S terorjem, kršenjem in prisiljami si je utiralo pečina firerjevih prijateljev pot do oblasti. Na sliki vidimo takšno darno četo leta 1923 v Münchenu